

VEILIGHEID VOOROP

J A A R V E R S L A G 2 0 2 0 | 27 mei 2021

1

Veiligheid Voorop – leren, luisteren en leiden in veiligheid

Veiligheid Voorop is hét samenwerkingsverband van en voor Brzo-bedrijven en branches uit de (petro)chemische industrie en haar ketenpartners, van raffinage, chemie tot opslag.

Veiligheid Voorop maakt leren, luisteren en leiden in veiligheid toegankelijk voor de hele sector én verzamelt en deelt informatie over veiligheidsprestaties met de buitenwereld met als doel om samen te bouwen aan een nog veiliger Nederland.

Inhoudsopgave

VOORWOORD	3
1. Stichting Veiligheid Voorop	4
1.1 Algemeen.....	4
1.2 Structuur en organisatie	4
1.3 Prestatie indicatoren	6
2. Resultaten	6
2.1 Aansluitgraad bij Veiligheid Voorop	6
2.2 Aantal rapporterende Brzo-bedrijven	7
2.3 Ongevallen met verzuim	8
2.4 Procesveiligheidsincidenten	8
2.5 Betrokken leiderschap	9
2.6 Excellente veiligheid beheerssysteem (VBS)	10
2.7 Veiligheid in de keten.....	10
3. Verbeterprojecten (Safety Deals)	10
4. Regionale Veiligheids Netwerken (RVN)	12
5. Veiligheidsdag 2020	14
6. Safety Delta Nederland	14
7. Conclusie	15

2

VOORWOORD

Mijn voorwoord van het verslag over 2019 startte met een reflectie op de Covid-19 pandemie, waarvan we een jaar geleden pas in volle omvang beseften hoe omvangrijk en ernstig het virus om zich heen sloeg en de wereld in een houdgreep nam. Wereldwijd werden en worden nog steeds mensen, gezinnen en bedrijven zwaar geraakt door deze pandemie. De maatregelen die in veel landen zijn getroffen om het virus te bestrijden hebben diepe sporen nagelaten op sociaal, maatschappelijk en economisch gebied. Het herstel hiervan zal vele jaren vergen. Veel respect voor al die medewerkers in de gezondheidszorg én de vele wetenschappers die met tomeloze energie in zeer korte tijd toch in staat bleken om een effectief vaccin tegen Covid te ontwikkelen. En dichterbij huis veel dank aan al die bedrijven en hun ketenpartners waar medewerkers, contractors en toeleveranciers alles uit de kast hebben gehaald om op verantwoorde wijze de bedrijfsvoering te continueren met inachtneming van alle beperkingen én zonder daarbij concessies te doen aan de veiligheid. Daar kunnen we samen best trots op zijn!

Ondanks dat thuiswerken en beeldbellen voor velen van ons het nieuwe normaal werd, zijn we er toch in geslaagd om het contact onderling te onderhouden en ons programma te continueren. Het jaarverslag dat ik u hierbij aanbied is daar een weerslag van. Er is goede voortgang geboekt bij de diverse verbeterprojecten die we zijn gestart en ook de Regionale Veiligheidsnetwerken hebben met veel creativiteit hun programma van activiteiten met hun bedrijven voortgezet. Wij hebben een geslaagde digitale Veiligheidsdag georganiseerd, waar velen van u actief aan hebben deelgenomen. En er is veel werk verzet om de Safety Delta Nederland verder van de grond te krijgen. Meer informatie over al deze onderwerpen kunt u lezen in dit verslag.

Actief samenwerken en kennisdelen zijn voor mij de sleutelbegrippen als er wordt gevraagd waar Veiligheid Voorop voor staat en wat wij doen. Veiligheid Voorop maakt leren, luisteren en leiden in veiligheid toegankelijk voor de hele sector én verzamelt en deelt informatie over veiligheidsprestaties met de buitenwereld met als doel om samen te bouwen aan een nog veiliger Nederland. Aangezien onze doelen naadloos aansluiten bij de ambitie van Safety Delta Nederland is het logisch dat wij dit initiatief een warm hart toedragen en actief ondersteunen. Wij hopen dan ook dat u de weg naar de Safety Delta Nederland weet te vinden om uw kennis en ervaring met anderen te delen óf oplossingen te vinden voor de veiligheidsproblemen in uw bedrijf.

3

In dit verslag zijn de resultaten verwerkt van de prestatie-indicatoren die wij hebben ontvangen van de brancheorganisaties en Regionale Veiligheidsnetwerken. Dank aan allen die hieraan weer hebben meegewerkt. Het is goed om te constateren dat in het verslagjaar zowel het aantal ongevallen met verzuim als het aantal procesveiligheidsincidenten significant is gedaald met respectievelijk 23% en 27%. Graag ga ik met u het gesprek aan om te begrijpen welke oorzaken volgens u hieraan ten grondslag liggen en hoe we deze dalende trend kunnen vasthouden.

Zoals u weet wordt ons jaarverslag meegenomen en verwerkt in de Staat van de Veiligheid die jaarlijks door de verantwoordelijke ministeries wordt aangeboden aan de Tweede Kamer. Om die reden hechten wij er zeer aan dat onze gegevens robuust zijn en een goede weergave vormen van de veiligheidsprestatie in onze sector. Maar ook om zelf als branches en netwerken van de cijfers te leren en met u de punten te identificeren waarmee we andere bedrijven kunnen helpen en waar verdere verbeteringen mogelijk zijn.

2021 wordt voor Veiligheid Voorop een spannend jaar met diverse verbeterprogramma's die afgerond worden of een vervolg moeten krijgen. Ook zijn we bezig met een heroriëntatie op onze activiteiten zodat we in 2022 financieel zonder subsidie van de overheid op eigen benen kunnen staan.

Uiteindelijk is de veiligheidsprestatie in onze sector bepalend voor het vertrouwen dat wij krijgen van overheid en samenleving. Laten we dat en vooral de bedrijven die dit zullen moeten realiseren daarom altijd centraal stellen bij de activiteiten die wij als Veiligheid Voorop ondernemen.

Jurgen Hoekstra
Voorzitter Veiligheid Voorop

1. Stichting Veiligheid Voorop

1.1 Algemeen

Sinds januari 2018 is de Stichting Veiligheid Voorop het uitvoerend orgaan van het gelijknamige programma. Het is een gemeenschappelijk initiatief waarin achttien brancheorganisaties en vakverenigingen, en zes regionale veiligheidsnetwerken actief samenwerken.

Het doel van Veiligheid Voorop is het bevorderen van de veiligheidscultuur en de veiligheidsprestaties van de Brzo-bedrijven in de (petro)chemische industrie en haar ketenpartners. Andere Brzo-bedrijven en overige ondernemingen die werken met gevaarlijke stoffen zijn eveneens van harte welkom om deel te nemen aan de activiteiten die door Veiligheid Voorop via de branches en de regionale veiligheidsnetwerken worden georganiseerd.

Het programma van Veiligheid Voorop, dat al sinds 2011 bestaat, leunt op 4 pijlers die richtinggevend zijn voor de strategische koers van de activiteiten:

- **Betrokken leiderschap** - betrokken leiderschap is op alle niveaus binnen de Brzo-bedrijven een voorwaarde voor het bevorderen van een open veiligheidscultuur en het continu verbeteren van de veiligheidsprestatie.
- **Excellente veiligheidsbeheersystemen** – deze beheerssystemen vormen het fundament van het veiligheidsbeleid van Brzo-bedrijven, waarin de kernprocessen, regels en procedures om veiligheid te managen zijn vastgelegd.
- **Veiligheid in de keten** – goed veiligheidsmanagement betekent dat bedrijven die grootschalig omgaan met gevaarlijke stoffen niet alleen zelf bezig moeten zijn met veiligheid, maar dit ook moeten vragen van bedrijven waarmee zij in de keten werken, zoals toeleveranciers, aannemers en dienstverleners. Het ligt immers voor de hand dat een bedrijf dat veiligheid belangrijk vindt, deze houding ook wil aantreffen bij de bedrijven waarmee het zaken doet. Op deze manier ontstaat er een effect van bedrijven in de keten die aan elkaar hoge eisen stellen met betrekking tot veiligheid.
- **Regionale Veiligheidsnetwerken** - Naast de brancheorganisaties in de (petro)chemische sector zijn met name de regionale veiligheidsnetwerken een belangrijke partner voor de implementatie van het programma van Veiligheid Voorop. Via deze netwerken worden de Brzo-bedrijven en ketenpartners met elkaar in contact gebracht om hun kennis, ervaring en goede praktijken op het gebied van veiligheid te bespreken en te delen.

4

In dit jaarverslag worden de activiteiten en resultaten van de Stichting Veiligheid Voorop en de aangesloten Brzo-bedrijven over 2020 weergegeven.

1.2 Structuur en organisatie

Veiligheid Voorop omvat achttien brancheorganisaties en vakverenigingen, en zes regionale veiligheidsnetwerken. De brancheorganisaties en de 6 regionale veiligheidsnetwerken vertegenwoordigen meer dan 80% van de Brzo-bedrijven in de (petro)chemische sector in Nederland. De deelnemers, structuur en organisatie van Veiligheid Voorop is weergegeven in figuur 1.

Het bestuur van de Stichting Veiligheid Voorop werd in 2020 gevormd door:

- Jurgen Hoekstra, voorzitter en Vice President BASF Benelux en Managing Director BASF Nederland
- Manon Bloemer, Directeur VNCI
- Willem Henk Streekstra, Directeur VOTOB
- Erik Klooster, Directeur VNPI
- Robert Stuyt, Secretaris VHCP
- Nils Bosma, voorzitter werkgroep Externe Veiligheid VNO-NCW (adviseur voor het bestuur)
- Jan Bessembinder, secretaris werkgroep Externe Veiligheid VNO-NCW (adviseur voor het bestuur)

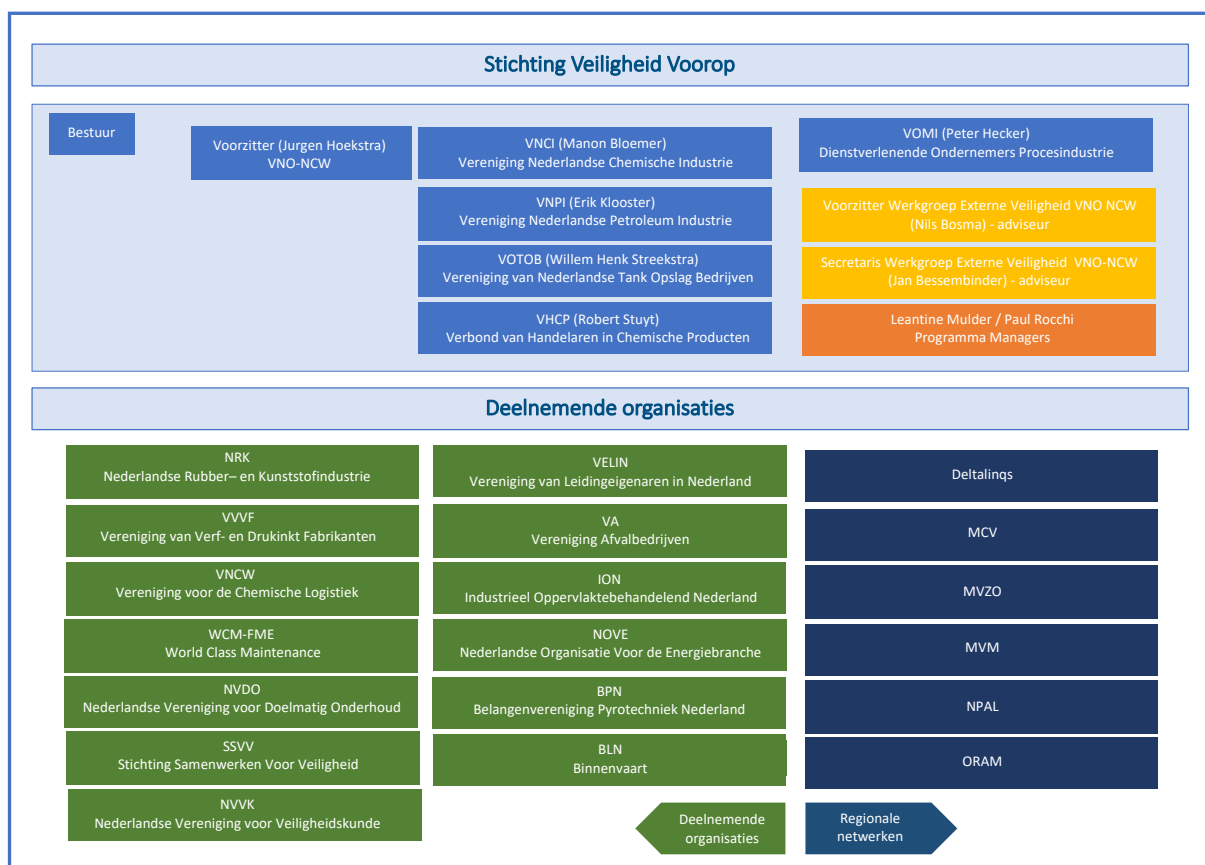
Eind 2020 trad Peter Hecker namens de VOMI toe tot het bestuur van Veiligheid Voorop. Het bestuur werd bij de uitvoering van de werkzaamheden ondersteund door twee parttime programma managers.

In het verslagjaar is er viermaal een bestuursvergadering geweest en is er ook viermaal een 'Directeurenoverleg' georganiseerd, waarvoor de vertegenwoordigers van de overige brancheorganisaties, vakverenigingen, en de focal points van de Regionale Veiligheidsnetwerken worden uitgenodigd.

In de bijeenkomsten van het bestuur en het Directeurenoverleg zijn diverse onderwerpen aan de orde geweest, waaronder de strategische koers van Veiligheid Voorop in de komende jaren en de samenwerking met Safety Delta Nederland (SDN). Verder is er ruime aandacht besteed aan de lopende verbeterprojecten (o.a. Seveso Top Leadership programma, SAQ 2.0, Leren van Incidenten en Vertrouwensraad).

Normaal worden in het Directeurenoverleg ook inhoudelijke onderwerpen behandeld. Vanwege Covid-19 waren echter vanaf maart 2020 alle bijeenkomsten van het bestuur en het Directeurenoverleg digitaal van opzet en ingekort in tijd. Hierdoor konden de inhoudelijke onderwerpen op het Directeurenoverleg geen doorgang vinden. De laatste fysieke bijeenkomst van het Directeurenoverleg vond plaats in februari 2020, waarin ruim aandacht werd besteed aan de Process Safety Fundamentals van Shell.

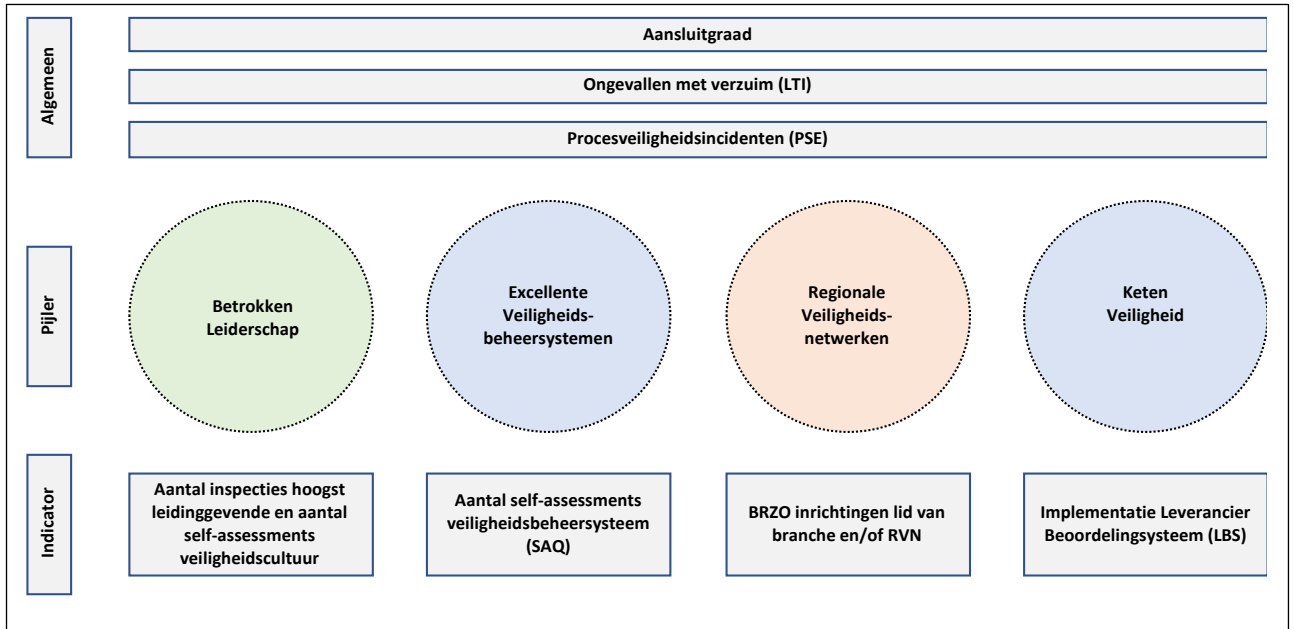
Figuur 1 - Structuur en organisatie Stichting Veiligheid Voorop

1.3 Prestatie indicatoren

Voor de eerdergenoemde 4 pijlers van Veiligheid Voorop (paragraaf 1.1.) is een aantal prestatie indicatoren benoemd, die jaarlijks bij de aangesloten Brzo-bedrijven worden opgevraagd via de aangesloten brancheorganisaties en regionale veiligheidsnetwerken. Deze prestatie indicatoren zijn weergegeven in figuur 2 en de resultaten over 2020 zijn samengevat in hoofdstuk 2 van dit verslag.

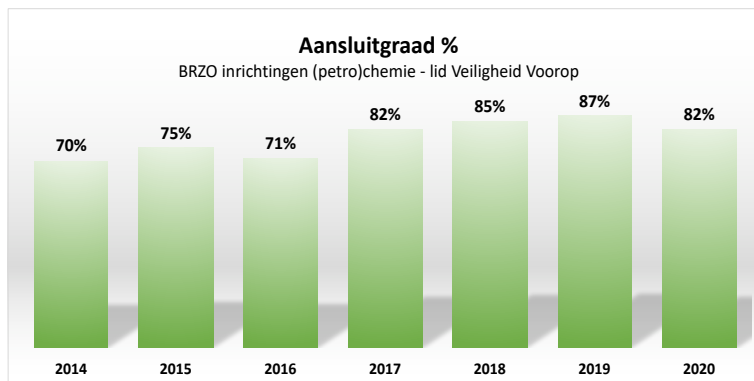
Figuur 2 – Prestatie indicatoren

6

2. Resultaten

2.1 Aansluitgraad bij Veiligheid Voorop

Figuur 3 – Aansluitgraad bij Veiligheid Voorop

Voor dit verslagjaar werd de aansluitgraad bij Veiligheid Voorop vastgesteld op basis van de Brzo+ lijst van december 2020 en de verstrekte gegevens van de brancheorganisaties en de regionale veiligheidsnetwerken. Het verloop van de aansluitgraad over de periode 2014 – 2020 is weergegeven in figuur 3. Eind 2020 bedroeg het aantal Brzo-bedrijven in Nederland **405** (ref. [Brzo+](#)). Hiervan hebben er **316** een (petro)chemische kwalificatie. De inrichtingen met

deze aanduiding zijn betrokken bij de raffinage en verwerking van olie en olieproducten, de fabricage en verwerking van chemische producten, de opslag en transport van (petro)chemische producten en de afvalverwerking. Van de inrichtingen met een (petro)chemische kwalificatie zijn er **258** aangesloten bij Veiligheid Voorop via een lidmaatschap bij een van de brancheorganisaties en/of deelname aan een van de regionale veiligheidsnetwerken. De **aansluitgraad** – gedefinieerd als de procentuele verhouding tussen het aantal inrichtingen dat is aangesloten bij Veiligheid Voorop en het aantal (petro)chemische Brzo-bedrijven – bedroeg in 2020 **82%**.

Naast de Brzo-bedrijven met een (petro)chemische kwalificatie waren er in 2020 45 Brzo-bedrijven buiten de (petro)chemische sector aangesloten bij Veiligheid Voorop. Het totale aantal Brzo-bedrijven

dat bij Veiligheid Voorop eind 2020 was aangesloten komt hiermee op 303. Op het totaal van 405 Brzo-bedrijven vormt dit een aansluitgraad van 75%.

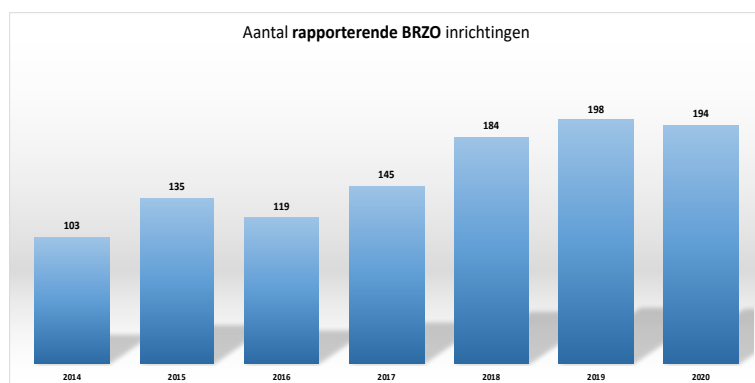
In onderstaande tabel worden de gegevens vermeld over de aansluitgraad in 2019 en 2020. Ten opzichte van 2019 is de aansluitgraad met 5% afgenomen. Deze afname is het gevolg van een stijging (circa 2%) van het aantal Brzo-bedrijven met een (petro)chemische kwalificatie, in combinatie met een afname (circa 3%) van het absolute aantal Brzo-bedrijven dat via de brancheorganisaties en regionale veiligheidsnetwerken bij Veiligheid Voorop is aangesloten. De reden voor deze daling zal onderwerp van discussie zijn in het overleg met de brancheorganisaties en Regionale Veiligheidsnetwerken om te bekijken hoe dit verbeterd kan worden.

Tabel 1 – Aansluitgraad bij Veiligheid Voorop

	2019	2020
# Brzo bedrijven in NL	391	405
# Brzo bedrijven (petro)chemie keten	308	316
# Brzo bedrijven aangesloten bij VV ((petro)chemie keten)	268	258
% Brzo bedrijven aangesloten bij VV ((petro)chemie keten)	87%	82%
# Overige Brzo bedrijven aangesloten bij VV	47	45
# Totaal aantal Brzo bedrijven aangesloten bij VV	315	303
% Brzo bedrijven aangesloten bij VV (totaal)	81%	75%

7

2.2 Aantal rapporterende Brzo-bedrijven

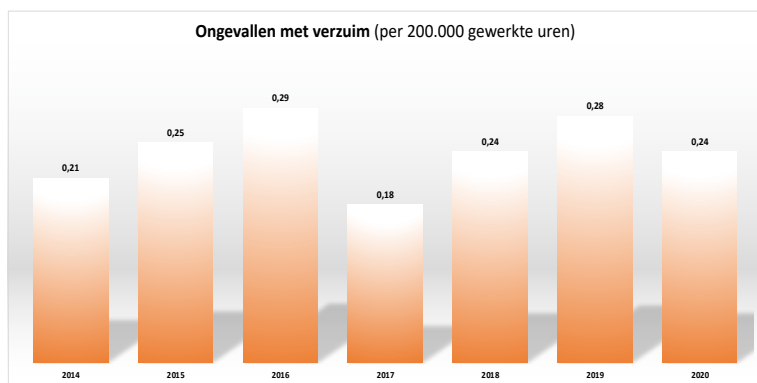
Figuur 4 – Aantal rapporterende Brzo-bedrijven

Om inzicht te krijgen in het collectief veiligheidsniveau van de sector worden via de brancheorganisaties en de regionale veiligheidsnetwerken jaarlijks gegevens opgevraagd bij de Brzo-bedrijven die tot de chemieketen behoren. Figuur 4 geeft het aantal bedrijven weer dat vanaf 2014 mee heeft gedaan aan deze rapportage. In 2020 zijn de resultaten gebaseerd op de cijfers van 194 bedrijven. Dit is 75% van de bedrijven die behoren tot de chemieketen en die via een

brancheorganisatie of een regionaal veiligheidsnetwerk bij Veiligheid Voorop zijn aangesloten. Dit percentage is nagenoeg hetzelfde als in 2019¹. Om een nog breder en beter beeld van de veiligheidsprestatie in de sector te krijgen, zal het bestuur zich blijven inspannen om in overleg met de brancheorganisaties en de regionale veiligheidsnetwerken het aantal bedrijven dat aan de rapportage deelneemt verder te verhogen.

¹ Het aantal bedrijven dat heeft deelgenomen aan de rapportage is voor 2019 gecorrigeerd van 197 naar 198.

2.3 Ongevallen met verzuim

Figuur 5 – Aantal ongevallen met verzuim (per 200.000 gewerkte uren)

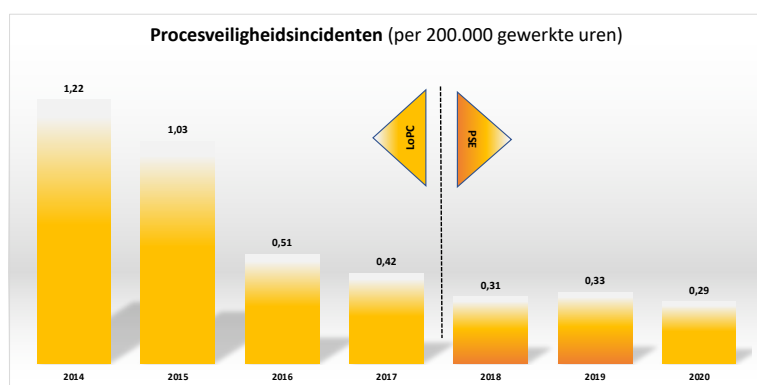
Ten opzichte van 2019 is het aantal ongevallen met verzuim gedaald met **23%** van **152** (2019) naar **117** (2020)². De LTI rate (aantal ongevallen met verzuim per 200.000 gewerkte uren) is afgenomen met **14%** van **0.28** (2019) naar **0.24**. De procentuele daling van de LTI rate is minder sterk omdat ook het aantal gewerkte uren in 2020 met ruim **15%** is afgenomen ten opzichte van 2019. Zie onderstaande tabel voor het aantal gewerkte uren in 2019 en 2020. Mogelijk is de daling van het aantal gewerkte uren in 2020 het gevolg van de Covid pandemie, waardoor (niet-kritische) werkzaamheden en activiteiten in de bedrijven, zoals onderhoud, nieuwbouw, renovatie, etc. (tijdelijk) werden uitgesteld of soberder werden uitgevoerd. Andere factoren die hierbij een rol spelen zijn het aantal rapporterende bedrijven en de samenstelling van de rapporterende bedrijven die jaar op jaar enigszins verschillend kan zijn.

Tabel 2 – Aantal gewerkte uren eigen medewerkers en contractors

Gewerkte uren	2019	2020	Delta (% tov '19)
Eigen medewerkers	72.124.917	63.678.161	- 11.7%
Contractors	44.560.620	34.837.834	- 21.8%
Totaal	116.685.537	98.515.995	- 15.6%
Gewerkte uren voor berekening LTI rate	107.327.367 ³	98.515.995	- 8.2%
Gewerkte uren voor berekening PSE rate	99.108.443	83.260.338	- 16.0%

8

2.4 Procesveiligheidsincidenten

Figuur 6 – Aantal procesveiligheidsincidenten (per 200.000 gewerkte uren)

Figuur 6 geeft het aantal LoPC en PSE incidenten weer per 200.000 gewerkte uren (eigen werknemers en contractors). Ten opzichte van 2019 is het aantal procesveiligheidsincidenten gedaald met **27%** van **165** (2019) naar **121** (2020). De PSE rate (aantal incidenten per 200.000 gewerkte uren) is afgenomen met **12%** van **0.33** (2019) naar **0.29**. Voor de minder sterke daling van de PSE rate ten opzichte van het

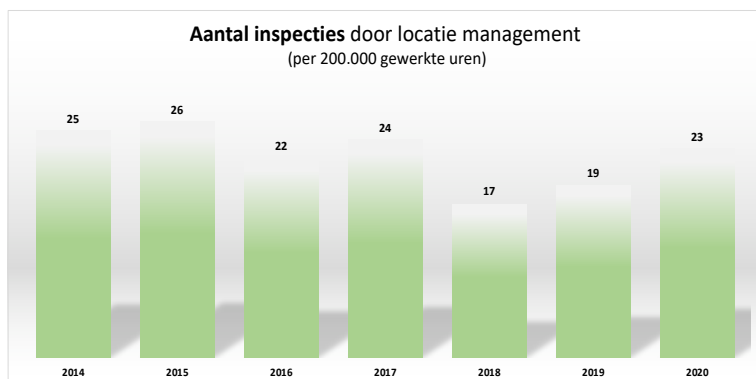
Voor de rapportage van het aantal procesveiligheidsincidenten (PSE) wordt sinds 2018 de definitie gevolgd zoals vermeld in de [‘CEFIC guidance for reporting on the ICCA globally harmonised process safety metric’](#) (juni 2016). In de periode daarvoor werd het aantal lekkages gerapporteerd (Loss of Primary Containment - LoPC) volgens de toen geldende definitie van Cefic.

² Het aantal ongevallen in 2019 is gecorrigeerd van 195 naar 152; abusievelijk was in 2019 een bedrijf meegenomen die niet tot de chemieketen behoorde, maar wel een hoog aantal ongevallen rapporteerde. De LTI rate is overeenkomstig gecorrigeerd van 0.35 naar 0.28.

³ Voor de berekening van de LTI en PSE rate zijn alleen de uren verdisconteerd van de brancheorganisaties die deze parameter hebben gerapporteerd.

absolute aantal procesveiligheidsincidenten geldt dezelfde verklaring als gegeven voor de ongevallen met verzuim, namelijk de afname van het aantal gewerkte uren (zie paragraaf 2.3).

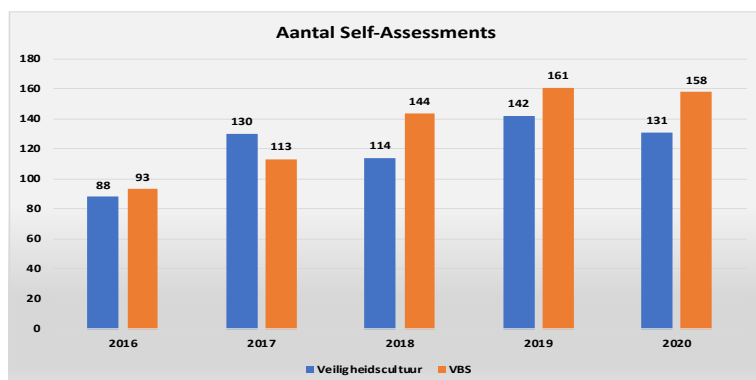
2.5 Betrokken leiderschap

Figuur 7 – Aantal inspecties door het locatie management (per 200.000 gewerkte uren)

Betrokken leiderschap wordt beoordeeld naar het aantal inspecties uitgevoerd door de hoogst operationeel leidinggevende van de Brzo locatie en door het aantal uitgevoerde self-assessments naar de **veiligheidscultuur**. De hoogst operationeel leidinggevende op de Brzo locatie betreft degene die verantwoordelijk is voor de operationele productie of opslag, zoals bijvoorbeeld de plant manager, site manager, terminal manager of locatie directeur.

De gegevens over 2020 laten zien dat inspecties door het locatie management werden uitgevoerd in **188** van de **194** bedrijven (97%) die aan deze rapportage hebben meegedaan. Het gemiddeld aantal inspecties per 200.000 gewerkte uren is weergegeven in figuur 7. Ten opzichte van 2019 is dit aantal met circa **21%** gestegen van gemiddeld **19** (2019⁴) naar **23** inspecties per 200.000 gewerkte uren (2020).

Figuur 8 – Aantal bedrijven waar een Self-Assessment is

In absolute aantallen bedroeg het aantal uitgevoerde inspecties in 2020 **11.466**, wat een stijging betekent van circa **4%** ten opzichte van 2019⁵ met 11.039 inspecties. Gemiddeld werden er in 2020 **59** inspecties per bedrijf uitgevoerd, wat neerkomt op een frequentie van ~ 1 inspectie door het locatie management per week.

De beoordeling van de veiligheidscultuur betreft een zelfbeoordeling, die kan worden uitgevoerd met de cultuurmodule van

de [Self Assessment Questionnaire](#) (SAQ) van Veiligheid Voorop of een vergelijkbaar instrument. Het aantal bedrijven waar een self-assessment naar de veiligheidscultuur is uitgevoerd, is weergegeven in Figuur 8.

In 2020 werd in **68%** van de bedrijven die aan de rapportage hebben deelgenomen een self-assessment naar de veiligheidscultuur uitgevoerd, tegenover **72%** in 2019. Ten opzichte van 2019 daalde het absolute aantal self-assessments naar de veiligheidscultuur met circa **8%** van **142**⁶ (2019) naar **131** (2020). Een verklaring voor de daling kan zijn dat bedrijven op basis van een eerder uitgevoerde assessment een cultuurprogramma opstellen, waarvan de uitvoering in de regel enkele jaren in beslag neemt. Een jaarlijkse herhaling van de cultuur assessment lijkt in dat geval minder zinvol.

⁴ Het gemiddeld aantal inspecties per 200.000 gewerkte uren is voor 2019 gecorrigeerd van 18 naar 19.

⁵ Het aantal inspecties in 2019 is gecorrigeerd van 10.998 naar 11.039.

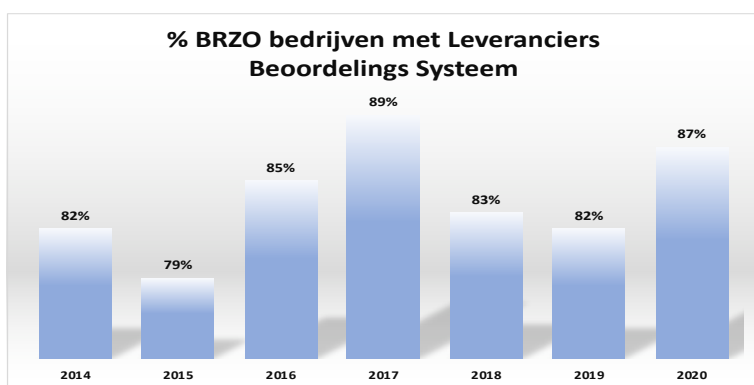
⁶ Het aantal assessments naar de veiligheidscultuur is voor 2019 gecorrigeerd van 138 naar 142.

2.6 Excellente veiligheid beheerssysteem (VBS)

Brzo-bedrijven zijn wettelijk verplicht om een veiligheidsbeheerssysteem (VBS) te hebben, waarin de kernprocessen, regels en procedures om veiligheid in het bedrijf te managen zijn vastgelegd. Hierbij hoort ook een periodieke check om vast te stellen of de eigen regels en procedures worden nageleefd en of er punten zijn die verbetering behoeven. Figuur 8 geeft naast het aantal bedrijven waar een self-assessment van de veiligheidscultuur is uitgevoerd, ook het aantal bedrijven waar een self-assessment is uitgevoerd naar het veiligheidsbeheerssysteem. Dit betreft een zelfbeoordeling (interne audit) van het VBS, uitgevoerd met behulp van de [Self Assessment Questionnaire](#) (SAQ) van Veiligheid Voorop of een vergelijkbaar instrument.

Uit de gegevens kan worden afgeleid dat in 2020 in **81%** van de bedrijven die aan de rapportage hebben meegedaan een self-assessment naar het VBS is uitgevoerd. Dit percentage is vergelijkbaar met 2019. Ook in absolute aantallen was het aantal self-assessments in 2020 met **158** nagenoeg gelijk aan dat van 2019, waarin **161**⁷ assessments werden uitgevoerd.

2.7 Veiligheid in de keten

Figuur 9 – % bedrijven met Leveranciers Beoordelings Systeem

Om de ‘veiligheid in de keten’ verder te versterken, wordt opdrachtgevers aanbevolen een systeem in te voeren om opdrachtnemers te beoordelen op het gebied van hun veiligheidsprestaties en veiligheids-cultuur, voorafgaand aan het verstrekken van de opdracht en tijdens de duur van de opdracht.

10

percentage **87%** tegenover **81%** in 2019⁸. In absolute aantallen waren dit respectievelijk **169** (2020) en **160** (2019) Brzo-bedrijven. Over de jaren heen kan vastgesteld worden dat de overgrote meerderheid van de bedrijven beschikt over een LBS.

Figuur 9 geeft het percentage Brzo-bedrijven dat gebruikt maakt van een leveranciers beoordelingssysteem (LBS). In 2020 bedroeg dit

3. Verbeterprojecten (Safety Deals)

Het ministerie Infrastructuur en Waterstaat stelt sinds 2017 jaarlijks een bedrag ter beschikking waarmee initiatieven worden ondersteund die een bijdrage leveren aan een versterking van de omgevingsveiligheid in relatie tot industriële activiteiten met gevaarlijke stoffen of risicovolle processen. Deze ‘Subsidie ter Versterking van de Omgevingsveiligheid’ (SVO) staat bekend als een Safety Deal⁹.

Safety Deals waarbij Veiligheid Voorop als penvoerder of deelnemer optreedt en waarin in 2020 uitvoering is gegeven betreffen de volgende verbeterprojecten:

- **Seveso Top Leadership curriculum en verdere inventarisatie** (penvoerder Veiligheid Voorop) – Seveso Top Leadership is hét curriculum voor de hoogst operationeel eindverantwoordelijke van een Brzo-locatie dat hem/haar kennis en inzicht geeft in het managen van veiligheidsaspecten waar hij/zij als hoogste in rang verantwoordelijk voor is. De ontwikkeling van het eerste deel van het

⁷ Het aantal assessments naar het VBS is voor 2019 gecorrigeerd van 160 naar 161.

⁸ Voor 2019 gecorrigeerd van 81% naar 82%.

⁹ Informatie over deze [subsidieregeling](#) en toegekende aanvragen ([safety deals](#)) kunt u vinden op de website van de [Rijksdienst voor Ondernemend Nederland](#).

curriculum, specifiek gericht op ‘betrokken leiderschap’, is gestart in 2019 en in 2020 afgerond. In totaal hebben 19 managers van verschillende Brzo-bedrijven in twee pilot projecten dit eerste deel van het curriculum getoetst. In het curriculum is zowel aandacht voor de theorie als de praktijk. Deelnemers werken samen met collega leidinggevend en kunnen hun dilemma’s in een vertrouwde omgeving met elkaar bespreken. Daarbij wordt ook gebruik gemaakt van ervaringen van ervaren Brzo locatiemanagers, die als ‘storyteller’ optreden. Op deze wijze is er sprake van intensief van en met elkaar leren als operationeel Brzo eindverantwoordelijke. Het curriculum is uniek en innovatief, met name ook door het persoonlijke verbeterplan dat de deelnemers opstellen én uitvoeren én aan elkaar terugkoppelen voor feedback en verbeter suggesties. Bij het uitwerken van de opdrachten en opstellen van de persoonlijk gerichte verbeterplannen zijn de deelnemers individueel gecoacht.

Uit de evaluatie van het programma blijkt dat het curriculum bijdraagt aan een beter inzicht en begrip in de verantwoordelijkheden van de leidinggevende ten aanzien van veiligheid. Verder geeft het programma een verbeterd inzicht in de persoonlijke bijdrage van de eindverantwoordelijke op het thema veiligheid in zijn of haar Brzo-locatie. Daarnaast bleek uit de evaluatie met de deelnemers een duidelijke behoefte aan inzicht in wet- en regelgeving, extern stakeholder management en operationele procesveiligheidsaspecten op het niveau van de Brzo Top Manager. Dit heeft geleid tot een inventarisatie om het bestaande curriculum uit te breiden. Daarin zijn zowel de wensen vanuit het bedrijfsleven als van de overheid meegenomen. In 2021 is een voorstel ingediend bij RVO om het opleidingstraject verder aan te passen tot een volledig en integraal curriculum Seveso Top Leadership. Onderdeel van dit voorstel is onder andere ook het ontwikkelen van specifieke tools voor de Seveso Top Manager door middel van peer reviews met deelnemers en het duurzaam onderbrengen van het curriculum bijvoorbeeld bij een onderwijsinstelling of kennisinstituut, zodat (toekomstige) Brzo managers Top Managers van de Brzo bedrijven hieraan deel kunnen nemen.

- **Leren van incidenten** (penvoerder Veiligheid Voorop) – Binnen de (petro)chemische industrie, staat ‘leren van (bijna-) incidenten’ al jaren hoog op de agenda. Daarom hebben Veiligheid Voorop, de betrokken brancheorganisaties en Regionale Veiligheidsnetwerken het initiatief genomen om met een aantal Brzo-bedrijven via een Safety Deal een project ‘leren van incidenten’ op te starten. Het eindresultaat is een handreiking die op drie niveaus (organisatie, individueel en sector) praktische ontwerpprincipes beschrijft voor het (beter) leren van incidenten. Een uitgebreide literatuurstudie, interviews met experts uit het veld en de opbrengsten van enkele pilots en workshops hebben tot deze principes geleid. Bij de handreiking hoort een achtergronddocument dat een gedetailleerde verantwoording geeft van de resultaten van het uitgevoerde onderzoek door onderzoeksbureau Crisislab. De branche vertegenwoordigers hebben deze handreiking onder de aandacht gebracht van hun leden. Daarnaast is de handreiking uitvoerig besproken met de bedrijven van de regionale veiligheidsnetwerken. Ook is door Veiligheid Voorop in februari 2021 een digitale workshop georganiseerd waarin met name leren op sectorniveau centraal stond. In 2021 zullen voorstellen ontwikkeld worden om met name leren op sectorniveau verder vorm te geven.
- **VBS SAQ 2.0** (penvoerder Veiligheid Voorop) – Dit project is in het najaar van 2020 van start gegaan. In samenwerking met Royal HasKoningDH wordt er gewerkt aan een revisie van de bestaande ‘self-assessment questionnaire’ (SAQ), waarmee bedrijven een beoordeling kunnen maken van de veiligheidscultuur in de organisatie en de implementatie van het veiligheidsbeheerssysteem. Naast inhoudelijke en andere functionele verbeteringen, zoals bijvoorbeeld de rapportage functie, is een belangrijk aspect van deze revisie ook de ontwikkeling van een ‘light’ versie, waarmee bedrijven met een beperkt aantal vragen een eerste beoordeling kunnen maken om daarna eventueel de diepte in te duiken met relevante modules uit de volwaardige SAQ. In de loop van 2021 zal de nieuwe conceptversie en het ‘light’ model in diverse bedrijven getest worden, waarna het project in het najaar van 2021 zal worden afgerond.
- **Vertrouwensraad** (penvoerder VHCP) - Ondanks alle inspanningen voor veiligheid doen zich soms nog steeds gevaarlijke situaties voor bij bedrijven in de (petro)chemische industrie. Normaal gesproken wordt hiervan een melding gedaan bij het bedrijf in kwestie. Onder bepaalde omstandigheden kan er echter schroom bestaan bij de potentiële melder om de melding direct bij het bedrijf te doen, bijvoorbeeld wegens persoonlijke of commerciële gevoeligheden. Met ondersteuning van een Safety Deal heeft de VHCP in 2020 uitgezocht of het waardevol kan zijn als

er een mogelijkheid bestaat om deze melding extern te doen, bijvoorbeeld bij een industrie-breed meldpunt. Een dergelijke melding kan dan vervolgens onderzocht en afgehandeld worden door een Veiligheidscollege dat bestaat uit experts met verschillende achtergronden. De insteek is om het bedrijf te helpen met het wegnemen van de onveilige situatie en dus niet om het bedrijf te straffen. Zo wordt de (petro)chemische industrie in staat gesteld om dankzij onderlinge betrokkenheid de risico's beter te beheersen en invulling te geven aan hun ketenverantwoordelijkheid. Tevens is onderzocht welke aandachtspunten bestaan bij het inrichten van zo'n meldpunt en of er draagvlak voor bestaat. Het verslag van dit onderzoek is in mei 2021 gepubliceerd en zal worden besproken met de bij Veiligheid Voorop betrokken partijen om de verdere follow-up te bepalen.

4. Regionale Veiligheids Netwerken (RVN)

Voor het bereiken van een hoog veiligheidsniveau binnen de sector is het uitwisselen van kennis en goede praktijken en het leren van (bijna) incidenten van groot belang. De Regionale Veiligheidsnetwerken spelen een belangrijke rol om de Brzo-bedrijven en hun ketenpartners met elkaar in contact te brengen, zodat kennis, ervaring en goede praktijken op het gebied van veiligheid met elkaar besproken en uitgewisseld worden.

Naast het feit dat elke regio zijn eigen jaarprogramma kent met bijeenkomsten voor de aangesloten bedrijven, vindt er ook overleg en afstemming plaats tussen de netwerken onderling. In 2020 heeft dit gezamenlijk overleg tussen de netwerken 5 maal plaatsgevonden, waarbij gemeenschappelijke onderwerpen en initiatieven werden besproken. Voorbeelden hiervan waren de volgende onderwerpen:

- ATEX (explosiegevaar) – onder aanvoering van Deltalinqs is samen met diverse brancheorganisaties en veiligheidsregio's een handreiking opgesteld die bedrijven moet helpen om aan hun verplichtingen rond explosieveiligheid te voldoen, waarbij voldoende ruimte is om dit op een pragmatische wijze te kunnen invullen. Deze handreiking is nog onderwerp van overleg tussen industrie en overheid.
- De ontwikkeling van het Seveso Top Leadership programma (zie hoofdstuk 3 voor details).
- Een estafette workshop in de verschillende regio's over de handreiking 'Leren van Incidenten' (zie hoofdstuk 3 voor details).
- Een estafette workshop over de good practices met betrekking tot Corrosie onder Isolatie in nauwe samenwerking met World Class Maintenance.

12

Vanuit de regionale veiligheidsnetwerken zijn aanvullend nog de volgende zaken vermeldenswaard:

- **Deltalinqs** – Naast diverse workshops/webinars (o.a. Blootstelling, Process Safety Fundamentals, Portcybercafé's, Corrosie onder Isolatie, etc.) is Deltalinqs op het gebied van Veiligheid en Security ook in 2020 nauw betrokken geweest bij diverse projecten op het terrein van de versterking van de integriteit. Voorbeelden zijn het project Integere Haven, de uitwerking van het EUR-rapport over de import van drugs in de mainport Rotterdam en het cameraproject. Daarnaast is veel inzet gepleegd op twee vormen van complexe wetgevingsprocessen en de interpretatie ervan. Enerzijds is dat de mogelijkheid om te kunnen controleren op ADM (alcohol, drugs en medicijnen) en anderzijds op ATEX (explosiegevaar).
- **MVZO** – Vanwege Covid-19 is het oorspronkelijke jaarplan voor 2020 te ambitieus gebleken en bijgesteld. Fysieke bijeenkomsten zijn in de eerste helft van het jaar helaas niet mogelijk geweest. Enkele thema's zijn doorgeschoven naar het najaar. In een succesvolle Brzo workshop hebben betrokken overheden en een aantal bedrijven hun inspectie ervaringen gedeeld en toegelicht in een 7-tal pitches.
- **MVM** – Het programma van de MVM workshops is in 2020 opnieuw, ondanks de beperkingen in verband met de covid-19 pandemie, veelzijdig geweest met een goede participatie van de zowel bedrijven als de overheid. Vooral voor de online workshop 'Overheid in contact met Brzo-bedrijven in Coronatijd' was veel belangstelling met bijdragen van zowel OD Regio Nijmegen, OD Noordzeekanaalgebied, I-SWZ en de VR IJsselland. Daarnaast is aandacht geweest voor diverse thema's gericht op procesveiligheid en stond Leren van Incidenten onverminderd in de aandacht. MVM blijft daarmee voor veel bedrijven in de regio een waardevol platform waar kennis gehaald en gebracht wordt.

- **NPAL** – In 2020 is het project De Veilige Plant (Safety Deal) van start gegaan. In dit project werken drie opdrachtgevers met hun belangrijkste contractors systematisch samen aan veiligere werkprocessen op het bedrijf. In 2022 zullen de resultaten van dit project, inclusief de ervaringen en best practices beschikbaar komen en verder worden gedeeld, zodat ook andere bedrijven daar kennis van kunnen nemen en dit kunnen gaan toepassen. Het jaar 2020 stond uiteraard ook in het teken van Covid-19. NPAL is erin geslaagd om de bijeenkomsten online op een juiste manier voort te zetten en de betrokkenheid van de deelnemers bleef onverminderd hoog. Het thema Corona stond ook op de agenda van onze bijeenkomsten; hoe kunnen we ondanks Corona veilig blijven werken? Op welke manieren kunnen we daar toezicht op blijven houden? In het jaarprogramma kwamen verder thema's als werkvergunningen, Chrom 6, nieuwe technologie en operational discipline voorbij. Samen met de bedrijven werken we aan nieuwe standaarden en blijven we kennis delen. Een mooi voorbeeld daarvan is het thema Leren van Incidenten. Als vervolg op de estafette workshop over Leren van Incidenten wordt nu een standaard ontwikkeld hoe opdrachtgevers en opdrachtnemers samen het beste onderzoek kunnen uitvoeren. Door de jaarlijkse Dialoogmiddag met de inspectiediensten en de VGM-managers wordt met succes geprobeerd dat de verschillende partijen meer begrip voor elkaar krijgen. Er wordt gesproken over allerlei praktische zaken, zoals het uitvoeren van digitale inspecties, nieuwe ontwikkelingen en inspectiethema's. Ondanks de verschillende rollen (en verschillende wensen) wordt er voortdurend gezocht naar de punten waar partijen hun samenwerking kunnen verbeteren.
- **MCV** – In samenwerking met enkele regionale partijen organiseerde de Masterclass Veiligheid zuidwest (MCV) opnieuw een innovatiesymposium met als thema 'Grip op Data'. Procesveiligheid wordt steeds meer beïnvloed door ICT; dat geeft niet slechts risico's maar ook kansen. In een vervolg-workshop is 'Cyberveiligheid en OT-systemen' nader uitgediept. In digitale mini-workshops zijn een scala aan actuele thema's gepresenteerd en besproken, waaronder: controle aan de poort (in corona-tijd), putbranden en instabiele stoffen, handreiking ATEX en Corrosie onder Isolatie. Met onder meer DCMR zijn drie informatiesessies georganiseerd voor de 'domino-bedrijven' in Zeeland; met een bereik van 100% van de doelgroep. Diverse ledenbedrijven participeerden in projecten (o.a. pilot Seveso Top Leadership). Tenslotte is het verheugend te kunnen melden dat er een netto groei is behaald in het aantal leden dat deelneemt aan het netwerk.
- **ORAM** - ORAM heeft vanaf het begin van de Covid-19 pandemie de havencall opgezet en hieruit is vanuit de PoA het Havenbeeld ontstaan. Het Havenbeeld geeft inzicht en overzicht in de operationele voortgang van de Amsterdamse haven, de scheepvaartafwikkeling, de veiligheid en voortgang van havenactiviteiten en de gevolgen op deze thema's ten gevolge van de pandemie. De doelstelling van het Havenbeeld is om de stand van zaken op de haven breed beschikbaar te maken aan alle betrokken partijen, zodat iedereen over dezelfde informatie kan beschikken. Het Havenbeeld krijgt wekelijks een update. Ook participeert ORAM elk kwartaal in het veiligheidsoverleg Havengebied Amsterdam. Hier komen onderwerpen als Covid-19, dreiging van klimaatdemonstraties, maar ook ondermijning e.d. aan de orde. Het Industrienetwerk is ons platform voor en door SHEQ-professionals (Safety, Health & Environment, Quality SHEQ) in de regio. Via dit platform wisselen de deelnemers op regelmatige basis best practices uit en houden zij elkaar op de hoogte van wetswijzigingen en andere ontwikkelingen op het gebied van veiligheid (zie: [Industrienetwerk – Oram](#)). Als onderdeel van de Gezamenlijke Brandweer Amsterdam (GBA) werd de samenwerking met de industriële brandweerpost in het Westelijk Havengebied van Amsterdam in 2020 verder bestendigd. Tenslotte organiseerde ORAM in november 2020 een bijeenkomst met de AIVD over aanvallen van ransomware bij bedrijven.

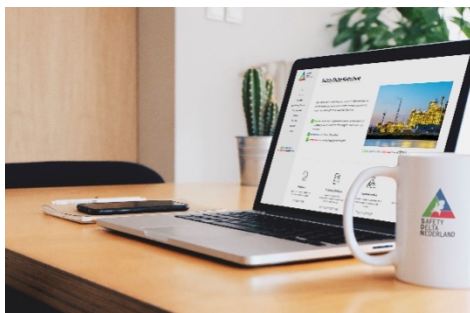
5. Veiligheidsdag 2020

In 2020 is de Veiligheid Voorop Veiligheidsdag met het thema Dare to Care! georganiseerd als een opgeknapt en digitaal evenement met een openings sessie ‘Geest in de Fles’ voor het hogere kader in november en twee workshops in januari 2021 voor managers: ‘Risicoherkenning en beheersing’ en ‘Leiderschapsinterventies’.

Naar aanleiding van de terugkoppeling van de Veiligheidsdag 2019 is bij de opzet van het programma getracht invulling gegeven aan de wens van deelnemers om workshops met een lerend effect aan te bieden met een mogelijkheid tot netwerken. Dat is gedaan door operationeel managers van bedrijven van Veiligheid Voorop hun persoonlijke ervaringen te laten vertellen en daarover onderling in discussie te gaan en chatvragen van de deelnemers te beantwoorden. In de eerste workshops konden deelnemers tevens in een break-out sessie met elkaar in overleg.

Gemiddeld waren bij genoemde sessies circa 160 personen aanwezig. Het merendeel van de aanwezigen was afkomstig van een Brzo-bedrijf. Verder waren ook de brancheorganisaties en de Regionale Veiligheidsnetwerken vertegenwoordigd. De reacties van de deelnemers op de Veiligheidsdag waren overwegend positief, zowel wat betreft de inhoud als de gekozen vorm. Men gaf aan geïnspireerd te zijn door de presentaties en de discussies, en de behandelde dilemma's te herkennen. In de feedback is tenslotte gevraagd over welke onderwerpen deelnemers meer zouden willen weten. Door het organiseren van specifieke webinars in 2021 zal hieraan verdere follow-up worden gegeven.

6. Safety Delta Nederland

Op 5 oktober 2020 werd de Safety Delta Nederland (SDN) gelanceerd. De ambitieuze doelstelling van SDN is dat de Nederlandse (petro)chemische industrie anno 2030 de veiligste ter wereld is en daarmee een internationaal gewaardeerde en erkende toppositie op het terrein van ontwikkeling van veiligheidsconcepten met betrekking tot gevaarlijke stoffen inneemt.

Safety Delta Nederland (SDN) komt voort uit het eind 2020 afgesloten programma Duurzame Veiligheid 2030. Het is een samenwerkingsverband tussen overheid, wetenschap en industrie. De Stichting Veiligheid Voorop vertegenwoordigt in SDN de (petro)chemische industrie en haar ketenpartners en is actief betrokken bij de verdere ontwikkeling van SDN. Zo is Veiligheid Voorop niet alleen vertegenwoordigd in de Stuurgroep SDN, maar ondersteunt zij specifiek de ontwikkeling van het SDN KennisCentrum door als penvoerder te fungeren voor de gelijknamige safety deal.

De focus van de SDN activiteiten in 2021 zal liggen op het ‘operationeel’ maken van SDN. Dit betekent zichtbaar worden voor en verbinding zoeken met gebruikers in het veld, waarbij SDN zal starten met een beperkt aantal onderwerpen of thema's. Ook zal SDN een aantal onderwerpen uit het DV2030 programma voortzetten, die aansluiten bij de doelstelling van Veiligheid Voorop, zoals bijvoorbeeld Corrosie onder Isolatie en de praktijkproef Blockchain voor delen van bijna-incidenten. Daarnaast wordt er gewerkt aan het identificeren en opzetten van innovatie trajecten op het vlak van procesveiligheid.

In februari 2021 werd een gebruikersportaal en website (www.safetydelta.nl) geopend voor gebruikers. SDN levert hiermee een laagdrempelige toegang tot kennis en ervaringen van gebruikers over veiligheidsconcepten, zowel op het terrein van de hard-, mind- als software. Via het SDN gebruikersportaal krijgen gebruikers toegang tot een Kennisbank en een Technology Catalogus met gratis informatie over veiligheidsconcepten en de toepassing daarvan. De ontwikkelde Veiligheid Voorop concepten vormen een onderdeel van dit kennisportaal.

7. Conclusie

Er is in het verslagjaar goede voortgang geboekt bij de diverse verbeterprojecten die zijn gestart en ook de Regionale Veiligheidsnetwerken hebben met veel creativiteit hun programma van activiteiten met hun bedrijven voortgezet. Er is een geslaagde digitale Veiligheidsdag georganiseerd, waar velen actief aan hebben deelgenomen. Tenslotte is er veel werk verzet om de Safety Delta Nederland van start te laten gaan.

De resultaten van de prestatie-indicatoren laten onder andere zien dat in de Brzo bedrijven in de (petro)chemische sector zowel het aantal ongevallen met verzuim als het aantal procesveiligheidsincidenten significant is gedaald vergeleken met 2019.

In 2021 zullen lopende verbeterprogramma's die in dit verslag zijn genoemd afgerond worden of een vervolg krijgen. Ook zal er een heroriëntatie plaatsvinden op de kernactiviteiten zodat de Stichting Veiligheid Voorop in 2022 financieel zonder subsidie van de overheid op eigen benen kan staan.